

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

заступник голови приймальної комісії,
в.о. ректора Харківського
національного університету імені В.Н.
Каразіна

_____ Олександр ГОЛОВКО

«_____» _____ 2024 р.

ВИМОГИ

до дослідницьких пропозицій
вступників до аспірантури
економічного факультету
з галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки»
зі спеціальності 051 «Економіка»

Харків – 2024

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД
Сертифікат 7AFDA0070000000000000000000000000000000000000001
Підписувач ГОЛОВКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ
Дійсний з 01.09.2022 13:31:33 по 31.08.2024 23:59:59

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

2101-39 від 08.05.2024

ВСТУП

Ці Вимоги розроблені відповідно до освітньо-наукової програми підготовки третього (доктор філософії) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка», Правил прийому на навчання до аспірантури та докторантури Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна і розповсюджується на всі категорії вступників (громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства).

Вони призначені як для вступників до аспірантури зі спеціальності 051 «Економіка» (галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки), так і для членів предметної комісії з цієї спеціальності, які здійснюють оцінювання дослідницьких пропозицій під час вступних іспитів.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ПОРЯДКУ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

1.1. Презентація дослідницької пропозиції за тематикою передбачуваного керівника є одним із вступних випробувань при вступі на навчання для здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка».

1.2. Дослідницька пропозиція - це науковий текст, підготовлений вступником до аспірантури, виходячи із своїх наукових інтересів та уподобань, який має засвідчити достатній рівень початкової підготовки абітурієнта, його здатність до самостійного наукового дослідження, свідомий вибір його майбутнього напрямку, ознайомлення зі станом наукової розробки відповідної наукової проблеми у сучасній вітчизняній та зарубіжній науковій літературі, розуміння прикладних аспектів обраної наукової проблематики, володіння мінімальними навичками складення наукових текстів, аналізу структури наукової проблеми, рівня її сучасної наукової розробки, змісту дискусійних питань, вміння визначати та аргументувати власну позицію, презентувати свої наукові погляди у публічному виступі за допомогою мультимедійного обладнання, відповідати на запитання щодо підготовленої презентації.

1.3. Обсяг дослідницької пропозиції - не більше 5 сторінок комп'ютерного тексту українською мовою, надрукованого шрифтом Times New Roman, розмір шрифту 14, текст має бути набраний через 1 інтервал на аркушах формату А4.

1.4. До дослідницької пропозиції додається презентація її основних положень, виконана українською мовою у редакторі Power Point, підготовлена для демонстрації на мультимедійному обладнанні. Окрім того, текст дослідницької пропозиції має бути роздрукований абітурієнтом у кількості примірників, достатній для ознайомлення членами предметної комісії під час доповіді дослідницької пропозиції на вступних випробуваннях.

Кожен примірник тексту має бути завчасно скріплений степлером для зручності користування. Роздрукована презентація роздається абітурієнтом у день іспиту безпосередньо перед початком презентації дослідницької пропозиції. Кількість слайдів має бути достатньою для того, щоб розкрити зміст дослідницької пропозиції, але одночасно не надмірною, щоб вступник мав вкластися у відведений для нього час. Рекомендована кількість слайдів - не більше 10.

Рекомендована структура мультимедійної презентації (послайдово):

- відомості про вступника (ПІБ, рік закінчення закладу вищої освіти, рівень вищої освіти спеціальність вищої освіти, кваліфікація за дипломом, наявність стажу трудової діяльності, у т.ч. наукової та викладацької діяльності);
- відомості про передбачуваного наукового керівника (ПІБ, науковий ступінь, наукова спеціальність, вчене звання, місце роботи та посада, наукова проблематика, перелік основних наукових праць);
- коло наукових інтересів вступника;
- актуальність та структура наукової проблеми, якою цікавиться вступник, досягнення науковців у розв'язанні проблеми і невирішені питання;

- вітчизняні автори, з науковими працями яких ознайомився вступник;
- зарубіжні автори, з науковими працями яких ознайомився вступник;
- питання, з яких ведуться дискусії у науковій літературі щодо обраної вступником проблеми дослідження;
- власна позиція вступника щодо окремих дискусійних питань;
- наявність прикладного аспекту у проблеми та розуміння вступником його суті;
- ілюстративний, фактичний матеріал та статистичні дані, які є дотичними до обраної проблеми, джерела їх пошуку та алгоритм використання;
- інші аспекти (за бажанням вступника).

1.5. Час для викладення змісту дослідницької пропозиції - до 10 хвилин. Вступник має продемонструвати вміння користуватись мультимедійним обладнанням для презентації своїх наукових ідей. Не рекомендується зачитувати текстову роздруковану версію дослідницької пропозиції, необхідно вміти своїми словами у доступній формі донести до предметної комісії власне бачення окремих аспектів дослідницької пропозиції.

1.6. Рекомендується завчасно з'явитись на кафедрі (аудиторію), де відбуватиметься презентація дослідницької пропозиції, щоб за допомогою співробітників кафедри апробувати електронну презентацію та пересвідчитись у її адекватному зображенні на екрані.

1.7. В ході представлення дослідницької пропозиції та після його завершення вступник має відповісти на запитання членів предметної комісії.

1.8. По завершенні представлення своїх дослідницьких пропозиції усіма вступниками вони покидають аудиторію та очікують запрошення на оголошення оцінок за презентацію після ухвалення відповідного рішення предметною комісією.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

2.1. Максимальна оцінка за презентацію дослідницьких пропозицій за тематикою передбачуваного керівника - 200 балів. Отримані бали перераховуються за ваговим коефіцієнтом 0,15 і після перерахунку включаються до загальної кількості балів, набраних абітурієнтом на вступних випробуваннях до аспірантури.

2.2. Загальна оцінка за презентацію дослідницької пропозиції оголошується негайно після ухвалення рішення предметною комісією у присутності усіх абітурієнтів.

2.3. Оскарження оцінки за презентацію дослідницької пропозиції здійснюється у загальному апеляційному порядку.

2.4. Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо загальна оцінка за презентацію дослідницьких пропозицій складає не менше 100 балів.

3. ПОРЯДОК ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

3.1. Шкала оцінювання

Оцінювання дослідницької пропозиції здійснюється за чотирирівневою шкалою, відповідно до загального підходу університету:

Сума балів за дослідницьку пропозицію	Екзаменаційна оцінка
180 - 200	відмінно
140 - 179	добре
100 - 139	задовільно
1 - 99	незадовільно

3.2. Схема нарахування балів

Бали нараховуються за 10 критеріями оцінювання, що наведені нижче у таблиці:

№ з/п	Критерій оцінювання	Макс. кільк. балів
1.	Знання вітчизняної наукової літератури за проблематикою дослідження	20
2.	Знання зарубіжної наукової літератури за проблематикою дослідження	20
3.	Знання наукових здобутків майбутнього наукового керівника	20
4.	Володіння науковою термінологією	20
5.	Аналіз невирішених та/або дискусійних теоретичних питань та постановка наукового завдання	20
6.	Розуміння прикладних аспектів обраної проблематики	20
7.	Навички публічного виступу, дискусії та аргументації власної позиції	20
8.	Уміння підбирати ілюстративний матеріал та статистичні дані	20
9.	Навички презентації власних наукових ідей	20
10.	Відповіді на запитання	20
	Разом	200

3.3. Принципи нарахування балів

Принципи нарахування балів наведені у таблиці нижче:

Кількість балів	Критерії оцінювання
20	Вступник демонструє вільне та глибоке володіння матеріалом, розуміння проблеми, високу культуру мислення й мовлення, знання наукової термінології, уміле володіння навичками пошуку, добору та подання ілюстративного та фактичного матеріалу, статистичних даних, критичного ставлення до відомих наукових підходів, знання сучасних наукових джерел, вміння структурувати наукову проблему, виявляти невирішені частини загальної проблеми та пропонувати перспективні напрями і методи її вирішення. Пропозиція ретельно пропрацьована, мовна та презентаційна складові перебувають у повній взаємній відповідності. На усі запитання надано вичерпні та аргументовані відповіді.
18	Вступник демонструє вільне володіння матеріалом та глибоке розуміння питання, високу культуру мислення й мовлення, знання наукової термінології, уміле володіння навичками пошуку, добору та подання ілюстративного та фактичного матеріалу, статистичних даних, критичного ставлення до відомих наукових підходів, знання сучасних наукових джерел, вміння структурувати наукову проблему, виявляти невирішені частини загальної проблеми та пропонувати перспективні напрями і методи її вирішення. Пропозиція ретельно пропрацьована, мовна та презентаційна складові перебувають у повній взаємній відповідності. Не на усі запитання надано вичерпні та аргументовані відповіді.

16	Вступник демонструє розуміння базових аспектів питання, володіння базовим матеріалом, прийнятну культуру мислення й мовлення, знання наукової термінології, володіння певними навичками пошуку, добору та подання ілюстративного та фактичного матеріалу, статистичних даних, навички критичного ставлення до відомих наукових підходів, недостатнє знання зарубіжних наукових джерел, вміння структурувати наукову проблему, виявляти невирішені частини загальної проблеми та пропонувати перспективні напрями і методи її вирішення. Пропозиція ретельно пропрацьована, мовна та презентаційна складові перебувають у достатній взаємній відповідності. На значну частину запитань не надано вичерпні та аргументовані відповіді.
14	Вступник демонструє задовільне розуміння питання, володіння матеріалом, прийнятну культуру мислення й мовлення, знання наукової термінології, задовільне володіння навичками пошуку, добору та подання ілюстративного та фактичного матеріалу, статистичних даних, некритичне ставлення до відомих наукових підходів, слабе знання сучасних наукових джерел, слабкі навички структурування наукової проблеми, невміння виявляти невирішені частини загальної проблеми та пропонувати перспективні напрями і методи її вирішення. Пропозиція недостатньо пропрацьована, мовна та презентаційна складові перебувають у недостатній взаємній невідповідності. На більшу частину запитань не надано належних відповідей.
12	Вступник демонструє неглибоке розуміння питання, слабе володіння матеріалом, недостатню культуру мислення й мовлення, поверхнєве знання наукової термінології, недостатнє володіння навичками пошуку, добору та подання ілюстративного та фактичного матеріалу, статистичних даних, невміння критично проаналізувати відомі наукові підходи, слабе знання сучасних наукових джерел, невміння структурувати наукову проблему, виявляти невирішені частини загальної проблеми та пропонувати перспективні напрями і методи її вирішення. Пропозиція слабо пропрацьована, мовна та презентаційна складові перебувають у слабкій взаємній відповідності. Майже на усі запитання не надано відповідей.
10	Вступник демонструє поверхнєве розуміння питання, володіння матеріалом, нерозвинену культуру мислення й мовлення, погане знання наукової термінології, неглибоке володіння навичками пошуку, добору та подання ілюстративного та фактичного матеріалу, статистичних даних, некритичне ставлення до відомих наукових підходів, незнання сучасних наукових джерел, невміння структурувати наукову проблему, виявляти невирішені частини загальної проблеми та пропонувати перспективні напрями і методи її вирішення. Пропозиція не пропрацьована, мовна та презентаційна складові перебувають майже повній взаємній невідповідності. Не надано відповідей на запитання.
0-8	Вступник не уміє застосовувати знання при виконанні завдання, не демонструє володіння методами дослідження, необхідними для виконання завдання. Не вирішив завдання взагалі або допустив критичні помилки. Не вміє структурувати проблему. Не вміє підібрати адекватний ілюстративний матеріал та/або належні статистичні дані. Не знає наукових джерел з обраної проблематики. Відсутній зв'язок між мовною та презентаційною складовими представлення дослідницької пропозиції. Не надано відповідей на жодне запитання.

Голова предметної комісії

Володимир СОБОЛЄВ

Затверджено на засіданні приймальної комісії (протокол № 2 від 15 квітня 2024 р.)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Сергій ЄЛЬЦОВ